

"Tevafukat ise, ittifaka işarettir; ittifak ise, ittihada emaredir, vahdete alâmettir; vahdet ise, tevhidi gösterir." İzah eder misiniz?

Tevafuk: Kelime olarak birbirine uygunluk, muvâfık oluş, rast gelme haline denir.

Tevafuk, rast gelme mânasında da kullanılır. Meselâ, evde otururken, birden içimize dışarıya çıkıp dolaşma hissi doğsa ve çıktığımızda sokakta, yıllardır görmediğiniz bir dostumuzla karşılaşsak bu bir tesadüf, bir rastlantı değil; tevafuktur, ilâhî bir ikramdır.

Tevafuk, nizamî bir biçimde birbirine uygun olmak şeklindedir ki, bu da aralarındaki ittifaka işaret eder; yani nizam içindeki her bir parçanın bir maksada işaret ve kuvvet vermesine bakar. Bu da maksadı kuvvetli ve sağlam hale getiriyor. Tıpkı zayıf iplerin bir araya gelip ittifak etmesi ile sağlam bir halat olması gibi, tevafuklar da bir araya geldiği zaman kuvvetli bir hale dönüşür.

İttihad, ittifakın bir adım ötesi demektir. Yani, artık nizam ve nizamı teşkil eden parçaların bölünmez ve parçalanmaz bir bütün gibi olması halidir ki; bu da tevhide yani nizamı kuran zâta işaret eder. Zira ittifak ve ittihad hepsinin bir araya gelmesi ile mümkündür, demek hepsini bir araya getiren zât hepsine hükmediyor, demektir.

Parça-bütün münasebetini kurmak, her ikisine sahip olup hükmetmek ile mümkündür.